

Hyaluronzuur-injecties bij artrose van de knie.

Versie 2.0; december 2019

Standpunt

Gezien de huidige stand van de wetenschap, de mate van effect en kosteneffectiviteit worden intra-articulaire hyaluronzuur injecties in Nederland niet als standaard primaire behandeling van artrose van de knie geadviseerd. Wel kan deze overwogen worden in de tweede lijn indien de standaard primaire behandeling onvoldoende effect heeft.

Aanleiding

Intra-articulaire hyaluronzuur injecties worden frequent toegepast bij patiënten met symptomatische artrose van de knie. Echter in de huidige richtlijn (2018) "*Conservatieve behandeling van artrose in heup en knie (2018)*" wordt geen uitspraak gedaan over de behandeling van Hyaluronzuur injecties bij artrose van de knie.

Vanwege de oude richtlijn "*Artrose van heup en knie (2007)*" en de aanbeveling "*Hyaluronzuur injecties bij artrose van de knie (2013)*" worden deze Hyaluronzuur injecties door zorgverzekeraar(s) niet vergoed. Omdat er nieuwe inzichten zijn ontstaan door peer reviewed gepubliceerd onderzoek is een herziening van deze aanbeveling geïndiceerd.

Feiten

Het herziene standpunt is gebaseerd op een update van het destijds verrichte literatuuronderzoek waarbij ook de methodologische kwaliteit van de studies is meegenomen.

Er werd gezocht in de Cochrane Central Register of Controlled Trials (CENTRAL) en MEDLINE tot november 2019 naar gepubliceerde Engelstalige en Nederlandstalige gerandomiseerde studies, meta-analyse en systematische review studies over de behandeling van intra-articulaire hyaluronzuur injecties bij artrose van de knie. Bij de formulering van het standpunt is ook het onlangs verschenen OARS-richtlijnen 2019 meegenomen.

Overwegingen

Op basis van de huidige stand van de wetenschap kan men stellen dat intra-articulaire hyaluronzuur injecties een positief effect heeft aangetoond op symptoomreductie bij de behandeling van artrose van de knie. Daarnaast lijken intra-articulaire hyaluronzuur injecties kosteneffectief bij de behandeling artrose van de knie (bij patiënten jonger dan 65 jaar). Het effect op de lange termijn is niet bekend. Hyaluronzuur wordt niet geadviseerd indien er sprake is van een artritis.

Werkwijze

Op verzoek van de Nederlandse Orthopedische Vereniging (NOV) en naar aanleiding van een update van de literatuur hebben onderstaande bestuursleden van de Nederlandse werkgroep Knie een aangepast NOV-standpunt geformuleerd over intra-articulaire hyaluronzuur injecties bij artrose van de knie.

Om dit NOV-standpunt te formuleren is er een update van de in 2013 peer-reviewed literatuurstudie verricht tot november 2019. Het eindresultaat is door het NOV-bestuur besproken. Na deze toetsing heeft het NOV-bestuur dit standpunt geautoriseerd en wordt/is ter bekrachtiging aan de NOV leden aangeboden in de ALV (mei 2020).

Auteurs

Dr. R.W. Brouwer, dr. R.C.I. van Geenen, drs. H. Verburg, namens de Nederlandse werkgroep knie (DKS: Dutch Knee Society)

Hyaluronzuur-injecties bij artrose van de knie.

Versie 2.0; december 2019

Literatuurlijst

Viscosupplementation for osteoarthritis of the knee: a systematic review and meta-analysis.

Rutjes et al. AW, Jüni P, da Costa BR, Trelle S, Nuesch E, Reichenbach S.

Ann Intern Med. 2012 Aug 7;157(3):180-91

A randomized clinical trial evaluating plasma rich in growth factors (PRGF-Endoret) versus hyaluronic acid in the short-term treatment of symptomatic knee osteoarthritis.

Sánchez M, Fiz N, Azofra J, Usabiaga J, Aduriz Recalde E, Garcia Gutierrez A, Albillos J, Gárate R, Aguirre JJ, Padilla S, Orive G, Anitua E.

Arthroscopy. 2012 Aug;28(8):1070-8.

Hyaluronic acid in the treatment of knee osteoarthritis: a systematic review and meta-analysis with emphasis on the efficacy of different products.

Colen S, van den Bekerom MP, Mulier M, Haverkamp D.

BioDrugs. 2012 Aug 1;26(4):257-68

A multicenter, randomized controlled trial comparing a single intra-articular injection of Gel-200, a new cross-linked formulation of hyaluronic acid, to phosphate buffered saline for treatment of osteoarthritis of the knee.

Strand V, Baraf HS, Lavin PT, Lim S, Hosokawa H.

Osteoarthritis Cartilage. 2012 May;20(5):350-6

A randomised, double-blind, controlled trial comparing two intra-articular hyaluronic acid preparations differing by their molecular weight in symptomatic knee osteoarthritis.

Berenbaum F, Grifka J, Cazzaniga S, D'Amato M, Giacobelli G, Chevalier X, Rannou F, Rovati LC, Maheu E.

Ann Rheum Dis. 2012 Sep;71(9):1454-60.

A 40-month multicentre, randomised placebo-controlled study to assess the efficacy and carry-over effect of repeated intra-articular injections of hyaluronic acid in knee osteoarthritis: the AMELIA project.

Navarro-Sarabia F, Coronel P, Collantes E, Navarro FJ, de la Serna AR, Naranjo A, Gimeno M, Herrero-Beaumont G; AMELIA study group.

Ann Rheum Dis. 2011 Nov;70(11):1957-62.

Comparative efficacy and safety of two different molecular weight (MW) hyaluronans F60027 and Hylan G-F20 in symptomatic osteoarthritis of the knee (KOA). Results of a non inferiority, prospective, randomized, controlled trial.

Maheu E, Zaim M, Appelboom T, Jeka S, Trc T, Berenbaum F, Maasalu K, Berenbaum F.

Clin Exp Rheumatol. 2011 May-Jun;29(3):527-35.

Single, intra-articular treatment with 6 ml hylan G-F 20 in patients with symptomatic primary osteoarthritis of the knee: a randomised, multicentre, double-blind, placebo controlled trial.

Chevalier X, Jerosch J, Goupille P, van Dijk N, Luyten FP, Scott DL, Bailleul F, Pavelka K.

Ann Rheum Dis. 2010 Jan;69(1):113-9.

Efficacy of Hylan G-F 20 and Sodium Hyaluronate in the treatment of osteoarthritis of the knee -- a prospective randomized clinical trial.

Hyaluronzuur-injecties bij artrose van de knie.

Versie 2.0; december 2019

Raman R, Dutta A, Day N, Sharma HK, Shaw CJ, Johnson GV.
Knee. 2008 Aug;15(4):318-24.

Differences between systematic reviews/meta-analyses of hyaluronic acid/hyaluronan/hylan in osteoarthritis of the knee.

Campbell J, Bellamy N, Gee T.

Osteoarthritis Cartilage. 2007 Dec;15(12):1424-36.

Viscosupplementation for the treatment of osteoarthritis of the knee.

Bellamy N, Campbell J, Robinson V, Gee T, Bourne R, Wells G.

Cochrane Database Syst Rev. 2006 Apr 19;(2):CD005321.

OARSI guidelines for the non-surgical management of knee, hip, and polyarticular osteoarthritis.

Bannuru et al.

Osteoarthritis Cartilage. 2019 Jul; S1063-4584(19)31116-1.

Cost-Utility Analysis of High Molecular Weight Hyaluronic Acid for Knee Osteoarthritis in Everyday Clinical Care in Patients at a Working Age: An Economic Evaluation of a Randomized Clinical Trial.

Hermans J, Reijman M, Goossens LMA, Verburg H, Bierma-Zeinstra SMA, Koopmanschap MA.

Arthritis Care Res (Hoboken). 2018 Jan;70(1):89-97. doi: 10.1002/acr.23242.

Use of Intraarticular Hyaluronic Acid in the Management of Knee Osteoarthritis in Clinical Practice.

Cooper C, Rannou F, Richette P, Bruyère O, Al-Daghri N, Altman RD, Brandi ML, Collaud Basset S,

Herrero-Beaumont G, Migliore A, Pavelka K, Uebelhart D, Reginster JY.

Arthritis Care Res (Hoboken). 2017 Sep;69(9):1287-1296.